

Yhdistymissopimus

Kuntajakoselvittäjä Osmo Soininvaara 1.6.2010

Yhdistymissopimus

Asikkala – Hartola – Heinola – Hollola – Hämeenkoski – Kärkölä – Lahti - Nastola - Padasjoki

1. Toteuttamistapa ja ajankohta

Tämä sopimus on kuntajakolain (1698/2009) 8 §:n tarkoittama kuntien yhdistymissopimus. Sopimuksella Asikkalan, Hartolan, Heinolan, Hollolan, Hämeenkosken, Kärkölä, Lahden, Nastolan ja Padasjoen kuntien toiminta lakkaa 31.12.2012 ja kunnat yhdistyvät perustamalla 1.1.2013 alkaen uuden kunnan.

Tässä sopimuksessa yhdistymisessä mukana olevien yhdeksän kunnan joukkoa kutsutaan yhteisellä nimellä yhdistyvät kunnat ja perustettavaa kuntaa nimellä uusi kunta.

Tämä sopimus sitoo jokaista yhdistyvää kuntaa valtuuston hyväksymispäätöksestä alkaen sen voimaantuloon 1.1.2013 saakka ja sen jälkeen uutta kuntaa vuoden 2015 loppuun saakka, jollei jonkin sopimusmääräyksen noudattaminen tule aikaisemmin mahdottomaksi. Kuntajakolain 29 §:n mukaisesti henkilöstöä koskeva palvelussuhdeturva ulottuu vuoden 2017 loppuun saakka. Kuntajakolain 9 §:n mukaan yhdistymissopimusta voidaan muuttaa kuntien valtuustojen yhtäpitävillä päätöksillä kuntien yhdistymisen voimaantuloon saakka, jos olosuhteet muuttuvat niin, että jonkin sopimusmääräyksen noudattaminen olisi ilmeisen epätarkoituksenmukaista.

Tästä sopimuksesta voidaan poiketa, jos Suomen julkista taloutta kohtaa niin vakava heikkeneminen, ettei sopimuksen noudattaminen ole kohtuudella mahdollista. Tämä poikkeus koskee vain sopimuksen kohtia, joilla on taloudellisia vaikutuksia eikä se koske sopimuksen aluelautakuntia koskevia kohtia.

1.1. Nimi ja vaakuna

Uuden kunnan nimi on Lahti. Uusi kunta käyttää nimitystä kaupunki. Yhdistymishallitus valitsee uudelle kunnalle vaakunan.

1.2. Yhdistymisen tarkoitus

Kuntien yhdistymisen tarkoituksena on vahvistaa Päijät-Hämeen elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä. Tavoitteena on luoda seudusta asumisolosuhteiltaan houkutteleva sekä kaupunkimaisia että kylämaisia asumisolosuhteita tavoitteleville, lisätä alueen asukaslukua merkittävästi ja parantaa työmarkkinoiden toimivuutta lisäämällä Lahden kaupunkiseudun työpaikkakeskittymän saavutettavuutta kaikkialta uuden kunnan alueelta.

Kuntaliitoksella tavoitellaan edellytyksiä seudun merkittävälle väestönkasvulle, mikä johtaa myös työllisyyden kannalta paranevaan kehään. Isot ja monipuoliset työmarkkinat houkuttelevat luokseen lisää työpaikkoja ja lisää asukkaita. Työkäisen väestön määrän kasvu parantaa seudun huoltosuhdetta, jota väestön ikääntyminen muutoin heikentäisi merkittävästi.

Yhdistymissopimus

Suuri kunta työnantajana pystyy paremmin turvaamaan osaavan henkilökunnan saatavuuden tulevaisuudessa.

Hallintoa keventämällä ja yhdistyvien kuntien päällekkäisiä toimintoja karsimalla voidaan kuntataloutta keventää ja siirtää voimavaroja palvelujen turvaamiseen.

1.3. Poliittinen sopimus

Yhdistymissopimuksen yhteydessä valtuustot hyväksyvät myös poliittisen sopimuksen, jonka tavoitteisiin sopimusosapuolet sitoutuvat.

2. Uuden kunnan hallinnon järjestämisen periaatteet

2.1. Luottamushenkilöhallinto

2.1.1. Valtuusto

Vuosina 2013-2016 Kaupunginvaltuuston koko on 85 valtuutettua. Vuodesta 2017 alkaen valtuuston koko määräytyy kuntalaista eli on nykyainsäädännön mukaan 67 valtuutettua. Valtuustotyön pääpaino on kunnan strategisessa johtamisessa. Tarkoituksena on, että valtuutetuista suurin osa on jäsenenä myös kaupunginhallituksessa, lautakunnissa tai aluelautakunnissa. Valtuusto aloittaa toimintansa marraskuun alussa vuonna 2012, kun vuoden 2012 kuntavaalien tulos on vahvistettu.

2.1.2 Kaupunginhallitus

Kaupunginhallituksessa on 15 jäsentä, joista yksi puheenjohtaja ja kaksi varapuheenjohtajaa.

Puheenjohtajan, varapuheenjohtajien ja vähintään yhdeksän muun jäsenen on oltava valtuutettuja.

2.1.3. Lautakunnat

Yhdistymishallitus valmistelee luottamushenkilöorganisaation tarkemman rakenteen lautakuntajakoineen 30.11.2011 mennessä. Lopullisen päätöksen asiasta tekee uuden kunnan valtuusto heti vuoden 2012 kuntavaalien jälkeen.

Lautakuntien puheenjohtajien ja enemmistön jäsenistä on oltava valtuutettuja tai varavaltuutettuja. Pyritään siihen, että aluelautakunnissa on vähintään kaksi valtuutettua kussakin.

Kaupunginhallitus tekee vuoden 2016 kesäkuuhun mennessä valtuustolle esityksen toisen valtuustokauden kaupunginhallituksen jäsenmäärästä sekä lautakunnista ja muista toimielimistä sekä niiden jäsenmääristä.

2.2. Paikallisdemokratia ja osallistuminen

2.2.1. Aluelautakunnat

Uuden kunnan koko alueen kehityksen vahvistamiseksi ja paikallisten vaikutusmahdollisuuksien turvaamiseksi uuden kunnan hallinto ja päätöksenteko on perusteltua järjestää alueellisesti hajautetusti sillä tavoin, kuin tässä sopimuksessa määritellään. Alueellisesta päätöksenteosta vastaavat aluelautakunnat.

Yhdistymissopimus

Alueellisten toimielinten aluejaon lähtökohtana on yhdistymistä edeltänyt kuntajako siten, että entisen Lahden kaupungin alueella ei lähtökohtaisesti ole alueellista toimielintä. Yhdistymisajan hallitus voi ennen uuden kunnan toiminnan alkamista alueiden asukkaiden esitysten pohjalta päättää toisenlaisesta aluejaosta siten, että aluelautakuntien lukumäärä voi myös kasvaa. Uuden kunnan aloitettua toimintansa aluejakoa ja aluelautakunnan tehtäviä tarkastellaan saatujen kokemusten pohjalta.

Sopimus sitouttaa siihen, että uuden kunnan hallinto säilyy jatkossakin alueellisesti hajautettuna. Aluejakaan olisi mahdollista tehdä muutoksia seuraavien vaalikausien aikana joko niin, että alueita yhdistetään tai alueiden yhtenäisyyttä parannetaan siirtämällä alueita aluelautakunnalta toiselle. Uuden kunnan alueellista hallintorakennetta voi muuttaa vain valtuuston päätöksellä. Lisäksi aluelautakuntien valinnassa siirrytään kuntavaalien yhteydessä järjestettäviin vaaleihin, jos kuntalain muutos tekee sen mahdolliseksi. Samassa yhteydessä alueellisen toimielimen nimi muuttuisi kunnanosa-valtuustoksi.

Aluelautakuntien roolista

Aluelautakuntien rooli on toimia kanavana yhteisen päätöksenteon ja kuntalaisten välillä. Niiden tehtävänä on esityksiä tekemällä, lausuntoja antamalla ja hallintoon, toiminnan suunnitteluun ja talousarvioon vaikuttamalla tuoda esiin alueensa erityistarpeita sekä kehittämistoiveita.

Aluelautakunta seuraa, tekee esityksiä ja ottaa kantaa palveluiden toimivuutta, saatavuutta ja laatua sekä ympäristöä koskeviin asioihin. Lisäksi aluelautakunta mahdollistaa asukkaiden järjestö-, vapaa-aika-, kulttuuri-, kylä- ja muuta harrastetoimintaa.

Aluelautakunta voi kannanotoilla ja aloitteilla vaikuttaa aluettaan koskevan toiminnan järjestämiseen. Kaupunginhallituksen on lisäksi esiteltävä kaupunginvaltuustolle sellaiset aluelautakuntien tekemät aloitteet, joiden ratkaisu kuuluu valtuuston toimivaltaan.

Aluelautakuntien kokoonpano

Aluelautakuntaan kuuluu 9 uuden kunnan valtuuston toimikaudekseen valitsemaa jäsentä ja yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä. Aluelautakunnan jäsenet nimetään aluelautakunnan toimialueella asuvista edustajista puolueiden aluelautakunnan toimialueella saamiensa äänten perusteella käyttäen d'Hontin järjestelmää. Jäsenet tullaan valitsemaan suorilla vaaleilla kuntavaalien yhteydessä kun lainmuutos tekee sen mahdolliseksi.

Uuden kunnan valtuusto nimeää aluelautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Aluelautakunnan puheenjohtaja pyritään valitsemaan ensisijaisesti valtuutetuista. Aluelautakunnan sihteerinä ja esittelijänä toimii lautakunnan nimeämä uuden kunnan viranhaltija, alueellinen koordinaattori ja esittelijän ollessa estyneenä aluelautakunnan nimeämä muu viranhaltija. Asemakaava-asioissa esittelijänä toimii kaavoitusyksikön osoittama viranhaltija. Aluelautakunnan päätökset tehdään aina esittelyn pohjalta.

Aluelautakunnan tehtävät

Aluelautakunta antaa lausuntonsa eri hallintokuntien tekemistä, aluetta koskevista merkittävistä suunnitelmista talousarvioprosessin yhteydessä ja seuraa niiden toteutumista. Aluelautakunta päättää toimialueitaan koskevista asemakaavaesityksistä kaupunginhallitukselle siltä osin kun asemakaavaa ei sen yleisen merkityksen tai siihen liittyvien maankäyttömaksujen vuoksi ole kaavoitusohjelmassa osoitettu yleisen kaavoituksesta vastaavan lautakunnan käsiteltäväksi.

Yhdistymissopimus

Aluelautakunta toimii tiiviissä yhteistyössä alueella toimivien yhteisöjen kanssa alueen identiteetin, palveluiden ja elinvoimaisuuden kehittämiseksi. Aluelautakunnat vastaavat myös uuden kunnan aluepalvelupisteiden ohjauksesta sekä päättää niille talousarviossa osoitetun toimintarahankäytöstä.

Aluelautakunta päättää määrärahojensa puitteissa tuista ja avustuksista toimialueensa asukkaiden järjestö-, vapaa-aika-, kulttuuri-, liikunta-, kylä- ja muuhun harrastetoimintaan sekä erilaisille tapahtumille sekä päättävät alueellisten yksityistieavustusten jakamisesta. Lisäksi aluelautakunta seuraa ja arvioi palveluiden laadun ja asukastyytyväisyyden toteutumisesta alueellaan.

Aluelautakunta järjestää ja mahdollistaa paikallisia tapahtumia, kansalaisten kuulemistilaisuuksia ja foorumeita toimialueellaan. Lisäksi se jakaa kiinteän budjettinsa puitteissa määrärahoja paikallisidentiteettiä ja kansalaistoimintaa ylläpitäville seuroille, yhdistyksille ja muille toimijoille.

Kukin aluelautakunta laatii pitkän tähtäimen kehittämissuunnitelman sekä sitä toteuttavan vuosittaisen toteuttamisohjelman. Uuden kunnan valtuusto vahvistaa suunnitelmat vuosittain talousarviokäsittelyn yhteydessä.

Aluelautakuntien taloudelliset voimavarat

Aluelautakunnan käytettävissä oleva yleinen vuosittainen määräraha on vähintään 30 € asukasta kohti. Yleisen määrärahan lisäksi aluelautakuntien käyttöön osoitetaan määrärahat yksityistieavustuksiin siten, että yksityistieavustuksiin on käytettävissä vähintään sama kokonaissumma kuin yhdistyvissä kunnissa on yhteensä ennen yhdistymistä. Aluelautakunnille voidaan osoittaa myös uusia tehtäviä ja niiden toteuttamiseksi määrärahoja kunkin alueen erityispiirteiden ja valmiuksien mukaan. Jos Lahden alueelle perustetaan aluelautakunta, voi sen kiinteä määräraha asukasta kohden olla pienempi kuin muiden aluelautakuntien.

2.2.2 Alueellinen viranhaltijaorganisaatio

Jokaisen yhdistyvän kunnan alueelle perustetaan vähintään yksi alueellinen palvelupiste. Alueellinen palvelupiste on luonteeltaan paikallinen yhteis- tai monipalvelupiste, jossa tarjotaan kunnan ja muita julkishallinnon palveluja keskitetysti yhdestä paikasta. Niissä toimivat kunnalliset viranhaltijat ovat osa uuden kunnan kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan alaista keskushallintoa. Yhdistymisajan hallitus päättää alueellisten palvelupisteiden sijainnista ja niiden palvelutarjonnasta.

Alueellisissa palvelupisteissä tapahtuu mm. asiakirjojen vastaanottamista ja luovuttamista, asioiden vireilepanoon ja käsittelyyn liittyvää neuvontaa sekä sähköisten palvelujen käytön tukemista. Alueellisessa palvelupisteessä on paikalla yleisneuvontaa tarjoavia uuden kunnan palveluneuvoja. Palvelupisteitä on mahdollista sijoittaa esim. kirjastoihin tai entisiin kunnanvirastoihin.

Alueellisten palvelupisteiden lisäksi sivistys-, sosiaali- ja terveys- sekä tekninen- ja ympäristösektori tuottavat alueellisesti tarjottavia palveluita. Niiden tilaaminen, ohjaus ja tuotanto ovat uuden kunnan toimialojen ja niitä edustavien keskitettyjen toimialalautakuntien, ei aluelautakuntien vastuulla. Toimialojen palveluille määritellään alueelliset yhteyshenkilöt.

Alueellisen toiminnan koordinoimista varten kunkin aluelautakunnan toiminta-alueella toimii alueellinen koordinaattori, joka pitää yhteyttä alueen kuntalaisiin ja koordinoi neuvottelemalla kunnan toimintaa alueellaan. Alueellinen koordinaattori toimii esittelijänä aluelautakunnan kokouksissa.

2.3. Viranhaltijaorganisaatio

Uuden kunnan organisaatio pidetään rakenteeltaan matalana. Uuden kunnan aloittaessa vuona 2013 viranhaltijoiden johdossa on kaupunginjohtaja ja hänen alaisuudessaan myöhemmin päätettävä määrä toimialajohtajia. Lähtökohta on, että toimialajohtajia on kolme, mutta yhdistymishallitus voi päättää tästä perustellusta syystä toisin. Mahdollisesta siirtymisestä pormestarimalliin vuoden 2017 alusta alkaen päätetään vuoden 2014 aikana.

3. Yhdistymishallitus

3.1. Yhdistymishallituksen valinta

Valtuustojen päätettyä kuntaliitoksesta yhdistymisen valmistelua jatkaa yhdistymishallitus, johon kunnat nimeävät luottamushenkilöedustajansa. Yhdistymishallituksen toiminta käynnistyy välittömästi sen jälkeen, kun yhdistyvien kuntien valtuustot ovat tehneet yhdistymisesitystä koskevat päätöksensä ja ne ovat valinneet yhdistymishallitukseen omien kuntiensä jäsenet ja varajäsenet. Yhdistymishallitukseen valitaan 25 jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet siten, että Asikkalalle tulee kaksi (2) paikkaa, Hartolalle yksi (1), Heinolalle kolme (3), Hollolalle kolme (3), Hämeenkoskelle yksi (1) Kärkölälle yksi (1), Lahdelle kymmenen (10), Nastolalle kolme (3) ja Padasjoelle yksi (1) paikka.

Yhdistymishallituksen poliittiset voimasuhteet määräytyvät vuoden 2008 kuntavaalien tuloksen perusteella siten, että kokoomukselle tulee yhdeksän (9) paikkaa, SDP:lle seitsemän (7), Suomen keskustalle neljä (4), vasemmistoliitolle kaksi (2) sekä vihreille, perussuomalaisille ja kristillisdemokraateille kullekin yksi (1) paikka. Yhdistymishallituksessa on oltava vähintään kymmenen naista sekä vähintään kymmenen miestä.

Kuntien valtuustojen tulee kokoontua valitsemaan yhdistymishallituksen jäsenet ja varajäsenet kolmen viikon kuluessa siitä, kun valtuustot ovat tehneet päätökset yhdistysesityksestä valtioneuvostolle.

Yhdistymishallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja tarpeellisen määrän varapuheenjohtajia. Yhdistymishallituksen vanhin jäsen kutsuu yhdistymishallituksen ensimmäisen kokouksen koolle ja johtaa kokouksessa puhetta kunnes yhdistymishallituksen puheenjohtaja on valittu.

Jos yksi tai useampi yhdistyvien kuntien valtuustoista hylkää yhdistymissopimuksen, mutta valtioneuvosto päättää kansanäänestyksen tuloksen perusteella yhdistää kaikki sopimuksessa mainitut kunnat, yhdistymishallitus valitaan kolmen viikon sisällä valtioneuvoston päätöksestä.

3.2 Yhdistymishallituksen toimivalta

Yhdistymishallitus vastaa kuntajakolain 10 §:n mukaisesti yhdistymissopimuksen toimeenpanosta ja huolehtii uuden kunnan toiminnan ja hallinnon järjestämisen valmistelusta sekä valitsee uuden kunnan henkilöstön siltä osin kuin valinta ei kuulu valtuuston toimialaan. Yhdistymishallituksesta on muuten soveltuvin osin voimassa, mitä säädetään kunnanhallituksesta.

Yhdistymishallitus vastaa uuden kunnan toiminnan käynnistämisen valmistelusta siihen saakka, kun kuntavaalit on käyty syksyllä 2012 ja uuden kunnan kaupunginhallitus on valittu.

Yhdistymishallitus voi antaa luvan ylimääräiseen investointiin tai henkilöstön palkkaamisen pysyvään palvelussuhteeseen (tarkemmin kohdassa 8.)

3.3. Asioiden valmistelu yhdistymishallitukselle

Yhdistymishallituksessa käsiteltävien asioiden valmistelusta ja toimeenpanosta vastaa yhdeksän kuntajohtajan tiimi, jonka puheenjohtajana toimii nykyisen Lahden kaupungin kaupunginjohtaja. Yhdistymishallituksen esittelijänä toimii kuntajohtajatiimin puheenjohtaja tai hänen määräämänsä kuntajohtajatiimin jäsen.

Yhdistymishallitus voi palkata alaisuuteensa henkilökuntaa joko tilapäisiin tai pysyviin työsuhteisiin, jolloin työsuhte jatkuu uuden kunnan palveluksessa. Henkilökunta tulee mahdollisuuksien mukaan palkata yhdistyvien kuntien henkilökunnasta.

3.4. Yhdistymisen vaiheittainen toteutuminen

Kuntien valtuustojen yhdistymispäätöksen ja yhdistymisen välisenä aikana uuteen kuntaan siirtymistä ryhdytään toteuttamaan vaiheittain yhdistymishallituksessa valmisteltavan suunnitelman mukaan. Osa uuden kunnan toiminnoista käynnistetään jo vuosina 2010-2012. Koska uusi kunta voi aloittaa toimintansa virallisesti vasta 1.1.2013, käytetään vaiheittaisen siirtymisen alustana nykyistä Lahden kaupunkia. Yhdistymishallituksen menoista vastaavat yhdistyvät kunnat asukaslukujensa suhteessa.

Yhdistymishallituksen aloitettua toimintansa vanhojen kuntien valtuustot ja hallitukset keskittyvät omien kuntiensä toiminnan hoitamiseen ja noudattavat yhdistymissopimusta. Jos jokin yhdistyvistä kunnista rikko yhdistymishallituksen käsityksen mukaan yhdistymissopimusta, yhdistymishallituksella on valitusoikeus asiasta hallinto-oikeuteen.

4. Henkilöstöpolitiikka

4.1. Henkilöstön asema, palvelusuhdeturva ja henkilöstön sijoittamisen periaatteet

Henkilöstön asema määräytyy Kuntajakolain (2009/1698) 29 §:n mukaisesti. Kuntajaon muutos, joka johtaa henkilöstön työnantajan vaihtumiseen, katsotaan liikkeenluovutukseksi. Henkilöstöä koskeva palvelusuhdeturva ulottuu yhdistymissopimuksen päätöksentekohetkestä vuoden 2017 loppuun saakka.

Kaikilla yhdistyvien kuntien ja kuntayhtymien ja uuteen kuntaan sulautettavien kuntayhtymien vakinaisilla viranhaltijoilla sekä toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa olevilla työntekijöillä on kuntajakolain 29 § 2 momentin mukainen viiden vuoden irtisanomissuoja taloudellisista tai tuotannollisista syistä tapahtuviin irtisanomisiin. Irtisanomissuojan piirissä oleva henkilöstö on kuitenkin velvollinen siirtymään uuden kunnan hänelle soveltuvaan uuteen tehtävään tai toimipaikkaan, jos siirto on toiminnan kannalta perusteltua. Jos irtisanomissuojan piirissä oleva henkilö siirtyy uuden kunnan omistaman osakeyhtiön palvelukseen, uusi kunta sitoutuu palkkaamaan hänet uudestaan vuoden 2017 loppuun saakka, jos hänen työsuhteensa osakeyhtiössä päättyy tuotannollisista tai taloudellisista syistä.

Henkilöstön sijoittamisessa uuden kunnan palvelukseen on lähtökohtana se, että työntekijä jatkaa entisessä tehtävässään ja entisessä toimipaikassaan, mikäli hänen omasta toiveestaan tai työn teettämisen tarpeesta ei muuta aiheudu. Uudessa kunnassa on tärkeää kuulla työntekijöitä ja sen vuoksi heiltä kerätään tietoa heidän omista toivomuksistaan ennen kuin työntekijöitä ryhdytään sijoittamaan uuteen organisaatioon.

4.2. Vakituisten kunnanjohtajien asema

Yhdistyvien kuntien kunnanjohtajien asemasta on säädetty kuntajakolain pykälissä 8 ja 30. Lahden kaupungin nykyinen kaupunginjohtaja siirtyy uuden kunnan kaupunginjohtajaksi. Asikkalan kunnanjohtajan virkasuhde on määräaikainen ja päättyy ennen uuden kunnan perustamista. Hartolan, Heinolan, Hollolan, Hämeenkosken, Kärkölän, Nastolan ja Padasjoen nykyiset kunnanjohtajat siirtyvät uuteen kuntaan muutosjohtajiksi. Seitsemän muutosjohtajan tehtävänkuvat täsmennetään yhdistymishallituksen valmisteluprosessissa siten, että heidän tehtävänsä tulevat olemaan vuosina 2013-2015 strategisen yhdistymisen ydinasioihin liittyviä tärkeitä johto-, valmistelu- ja toimeenpanotehtäviä. Puheena olevat seitsemän muutosjohtajaa siirtyvät vuoden 2016 alussa niihin uuden kunnan tehtäviin, joista heidän kanssaan sovitaan erikseen 31.5.2015 mennessä. Jos joku nykyisistä kunnanjohtajista jättää paikkansa ennen kuntien yhdistymistä, hänen tilalleen valitaan määräaikainen kunnanjohtaja 31.12.2012 saakka.

5. Maankäyttö

5.1. Maankäytön periaatteet

Uusi kunta eheyttää yhdyskuntarakennetta vuonna 2008 hyväksytyin maakuntakaavan tavoitteiden mukaisesti. Asumisen ja yrittämisen olosuhteita parantamalla pyritään lisäämään uuden kunnan asukaslukea merkittävästi seuraavina vuosikymmeninä. Kasvava asutus ohjataan keskustaajamaan, kuntakeskuksiin ja kyliin.

5.2. Joukkoliikenne

Uusi kunta parantaa joukkoliikenneyhteyksiä parantaakseen kunnan toimivuutta työssäkäynti- ja asiointialueena sekä helpottaakseen kaikkien kuntalaisten mahdollisuutta käyttää kunnan monipuolisia palveluja. Lahden aseman yhteyteen toteutetaan matkakeskus siten, että valtaosa linja-autoreiteistä kulkee matkakeskuksen kautta tai päättyy siihen. Matkakeskuksen yhteyteen varataan autopaikkoja liityntäliikenteelle.

6. Palvelujen järjestäminen

6.1. Palvelujen alueellinen saatavuus

Lähipalvelut turvataan vähintään jokaisessa kuntakeskuksessa. Lähipalveluihin kuuluvat varhaiskasvatus (päivähoito ja esiopetus), peruskoulu (1-9lk), terveysasema, jossa on lääkärin vastaanotto, hammaslääkäri, neuvolapalvelut, nuorisotyö, vanhusten palvelut, lähiliikuntapaikat, kirjasto, kulttuurityö, sosiaalityöntekijän vastaanotto sekä sähköisen asioinnin palvelu- ja neuvontapiste. Tämä sopimus ei kuitenkaan velvoita perustamaan peruskoulun ylimpiä luokkia Hämeenkoskelle, jossa niitä ei nytkään pienen väestöpohjan vuoksi ole.

6.2. Sosiaali- ja terveystalvet

Sosiaali- ja terveydenhuolto järjestetään siten, että perus- ja erikoispalvelut muodostavat yhtenäisen toiminnallisen kokonaisuuden. Uuden kunnan toimesta perus- ja erikoispalvelujen järjestäminen selkeytetään siten, että yksi hallinnollinen yksikkö vastaa kokonaisuudesta. Peruspalvelujen tuotantovastuu jakautuu alueellisesti kolmen (läntisen, eteläisen ja koillisen) tuottajan kesken.

Yhdistymissopimus

Terveyden edistämiseksi ja sosiaalisten ongelmien ehkäisemiseksi parannetaan paikallistoiminnan ja ver-
taistuen toimintaedellytyksiä. Aluelautakunnat tukevat toiminnallisesti ja taloudellisesti paikallisten yhteis-
öjen toimintaa terveyshaittojen ja syrjäytymisen estämiseksi.

Peruspalvelut toteutetaan monimuotoisella tavalla, joka mahdollistaa lähipalvelujen turvaamisen kohtuulli-
sella etäisyydellä kunnan kaikissa osissa. Valinnanmahdollisuuksien parantamiseksi asiakas voi valita perus-
palvelut uuden kunnan eri alueilla sijaitsevista peruspalveluyksiköistä, joita on kaikkien nykyisten kuntien
alueella. Palveluyksiköistä ovat saatavissa muun muassa lääkäri- ja neuvolapalvelut, sosiaalityö, kotipalve-
lut, palveluasunnot ja vammaisten tukipalvelut.

Palvelujen järjestämis- ja tuottamisvastuun sekä toiminnan ja talouden läpinäkyvyys varmistetaan ja pääl-
lekkäisyydet ja työnjaon epäselvyydet poistetaan. Hallinnolliset ratkaisut korostavat uuden kunnan roolia
palvelujen järjestäjänä ja tilaajana sekä perus- ja erikoispalvelujen tuottamista kattavasti, tehokkaasti ja
laadukkaasti taseyksikköinä tai liikelaitoksina toimivien tuottajien toimesta. Näillä järjestelyillä varmistetaan
myös erikoissairaanhoidon korkea taso.

6.3. Sivistyspalvelut

Uuden kunnan sivistystoimen palveluiden sisältö pohjautuu paikalliseen identiteettiin ja kulttuuriin. Kunta-
laisten asumisen näkökulmasta palvelujen järjestämisen ytimen muodostavat lähipalvelut. Lähipalvelut
tarjotaan kuntakeskuksissa ja niillä alueilla, joissa on riittävä määrä palvelun käyttäjiä. Lähipalvelut tuote-
taan uuden kunnan asukkaille yhteneväisin perustein ottaen kuitenkin huomioon alueelliset erityispiirteet
etäisyyksissä, liikenneyhteyksissä ja palvelutarpeissa.

Toisen asteen koulutus järjestetään keskitetysti turvaten alueellinen palvelu tai palvelujen saavutettavuus.

Nuorten vaikutusmahdollisuudet ja osallisuus varmistetaan koko uuden kunnan alueella.

Alueella turvataan vapaan sivistystyön monimuotoisuus ja saatavuus.

6.4. Tekniset ja ympäristöpalvelut

Pääosa uuden kunnan teknisistä ja ympäristöpalveluista toteutetaan lähipalveluina. Katujen, teiden ja mui-
den yleisten alueiden hoidossa pyritään jatkossakin käyttämään hyväksi alueellisia toimijoita. Uudessa kun-
nassa toisiinsa nähden samanlaisissa olosuhteissa asuvia palvellaan samalla tavalla ja samantyyppisiä aluei-
ta hoidetaan samantasoisesti kunnan eri osissa (vrt. taajama- ja haja-asutusalueet). Siirtymäajan puitteissa
palvelutaso yhtenäistetään pyrkien kuitenkin säilyttämään nykyinen laatutaso.

Uuden kunnan tekniset ja ympäristöpalvelut kehittävät aktiivisesti sähköistä palvelua. Alueelliset palvelu-
pisteet tarjoavat palveluita niille asukkaille, jotka eivät käytä sähköistä asiointia.

7. Kuntayhtymät ja kuntaomisteiset yhtiöt

Sellaisia kuntaomisteisiä yhteisöjä, joilla on uuden kunnan lisäksi myös ulkopuolisia omistajakuntia, ovat
mm. Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä, Päijät-Hämeen koulutuskonserni, Päijät-
Hämeen liitto (ja Päijät-Hämeen pelastuslaitos), Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy, Lahden Seudun Kuntatek-
niikka Oy ja Lahden Alueen Kehittämisyhtiö Oy -LAKES.

Yhdistymissopimus

Uuden kunnan muodostamisen tavoitteena on ollut peruskunnan ja kuntaomisteisten yhteisöjen toimintojen tiivis yhteen nivominen palvelujen ja tuottavuuden parantamiseksi. Yhdistymishallitus neuvottelee uuden kunnan ulkopuolelle jäävien omistajakuntien kanssa käytännön ratkaisuksista ja tarvittavista muutoksista.

8. Talouden hoidon periaatteet

Yhdistyvät kunnat hoitavat omaa talouttaan huolellisesti ennen yhdistymistä ja ottavat huomioon kuntajakolain 31 §:n säännöksen, jonka mukaan yhdistyvän kunnan viranomaisella ei saa päättää asioista, joiden voidaan katsoa kuuluvan uuden kunnan viranomaisille. Yhdistymishallitus päättää sellaisista uusista taloudellisia vaikutuksia tai muuta huomattavaa merkitystä sisältävistä uusista sopimuksista, joiden vaikutus jatkuu vuoden 2012 jälkeiseen aikaan. Yhdistyvän kunnan viranomaisella ei voi valtuuston hyväksytyä kuntaliitoksen päättää asiasta, jolla on kuntaa velvoittavalla tavalla oleellista taloudellista merkitystä vuoden 2012 jälkeen.

Yhdistyvät kunnat sitoutuvat laatimaan talousarvionsa vuodelle 2012 siten, että jokaisen kunnan tavoitteena viimeisenä toimintavuotena on saavuttaa tilikauden ylijäämä ja hoitamaan taloutta sen mukaisesti huolella. Yhdistyvät kunnat noudattavat valtuustoissa vuonna 2009 hyväksytyn taloussuunnitelman periaatteita suunnitellessaan talousarviota ja investointiohjelmaa vuosille 2011 ja 2012. Investointiohjelmissa olevien hankkeiden lisäksi voidaan ilman yhdistymishallituksen erillistä hyväksymistä toteuttaa sellaisia hankkeita, joista kuntien valtuustot ovat päättäneet vuoden 2010 toukokuun loppuun mennessä. Jos suunnitelmiin on välttämätön tarve tehdä oleellisia muutoksia, on tähän saatava lupa yhdistymishallitukselta. Investointien toteuttamisen edellytyksenä on, että hankkeiden rahoitus toteutuu suunnitellulla tavalla. Mikäli valtion- ja muu suunniteltu rahoitus ei toteudu, tarkastellaan investointien toteuttamistapa ja aikataulu erikseen.

Yhdistyvät kunnat huolehtivat siitä, etteivät ne perusta ja täytä toistaiseksi voimassa olevia virkoja eivätkä palkkaa uusia työntekijöitä kokonaan uusiin, toistaiseksi voimassa oleviin työsuhteisiin 1.1.2011 lukien ilman yhdistymishallituksen lupaa. Henkilöstö tulee palkata ensisijaisesti yhdistyvien kuntien henkilöstöstä. Palkattaessa uutta henkilöstöä noudatetaan täyttölupamenettelyä erikseen määriteltävällä tavalla. Täyttölupamenettelyn ulkopuolelle jäävät mm. seuraavat ammattialat: suorittavan tason päivähoidon, sosiaalialan ja hoitoalan sekä opettaja- ja lääkäritehtäviä. Yhdistymishallitus voi palkata alaisuuteensa henkilöstöä joko määräaikaan tai toistaiseksi voimassa oleviin palvelussuhteisiin.

Yhdistymishallitus valmistelee vuodelle 2013 uuden kunnan ensimmäisen talousarvioesityksen, josta päättää uuden kunnan valtuusto. Talousarvioehdotuksessa taloutta suunnitellaan ennen yhdistymistä siltä pohjalta, että uusi kunta kerää veroja vähintään saman verran kuin kunnat keräisivät yhteensä toimiessaan erillään.

Kun uusi kunta aloittaa toimintansa 1.1.2013, siirtyvät kaikkien liittyvien kuntien omaisuus, velat ja velvoitteet kuntajakolain 36 § mukaisesti uuden kunnan nimiin. Kuntayhtymien, osakeyhtiöiden ja liikelaitosten osakkuudet siirtyvät uudelle kunnalle.

Uuden kunnan alueella noudatetaan uuden kunnan ja sen tytäryhteisöjen toimesta yhteistä taksa- ja maksupolitiikkaa. Kunnissa eri lakien nojalla annetut säännöt ja kunnallisten maksujen taksat, kuten jätehuolto-

Yhdistymissopimus

rakennusvalvonta-, maa-aineslupa- ja vesi- ja jätevesimaksut tarkistetaan kuntajakolain 33 §:n mukaisesti siirtymäkauden aikana uutta kuntajakoa vastaaviksi.

Siirtymäkauden talouden hoidossa yhdistyvissä kunnissa noudatetaan poliittisen sopimuksen liitteenä olevia talouden suunnittelun ja hoidon yhteisiä periaatteita ja määräyksiä.